

Fredag den 27. februar 2015 (D)

1

61. møde

Fredag den 27. februar 2015 kl. 10.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmodninger, meddelelser og klager til offentlige myndigheder. (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening for så vidt angår anmodning om sygedagpenge, afgivelse af samtykke til udstedelse af børneattest og straffeattest til offentlig brug, ansøgning og meddelelser m.v. om personligt tillæg og helbredsstillæg, indgivelse af klager til Patientombuddet, Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn og til Ankenævnet for Patienterstatningen, ansøgning om udstedelse af personcertifikater på luftfartsområdet, anmodning om behandling af klager fra flypassagerer, ansøgning om chaufføruddannelsesbeviser m.v.).

Af finansministeren (Bjarne Corydon).
(Fremsættelse 19.02.2015).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 132:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om socialtilsyn. (Tilbud om anonym, ambulans behandling af stofmisbrugere m.v.).

Af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen).
(Fremsættelse 04.02.2015).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Udvidet og styrket indsats for kvinder på krisecentre og orienteringspligt for kvindekrisecentre og forsorgshjem, herberger m.v.).

Af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen).
(Fremsættelse 18.02.2015).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen):

Lovforslag nr. L 157 (Forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven (Fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur, forberedelse af bygninger til højhastighedsnet, krav til øget sikring af ikkediskrimination ved lancering af nye eller væsentligt ændrede detailprodukter, sektorspecifik fusionskontrol samt gratis wifi til turismeformål m.v.)).

Per Clausen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 87 (Forslag til folketingsbeslutning om afgift på brændeovne i kollektivt energiforsynede områder).

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. overfor).

Udvalget for Forretningsordenen har afgivet beretning om ministres ansvar over for Folketinget.
(Beretning nr. 6).

Beretningen vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Efter ønske fra Venstre sættes R 9 om forvaltningens anmeldelse af tvangsindgreb og oplysningspligter uden for strafferetsplejen på til forhandling torsdag den 19. marts 2015.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmodninger, meddelelser og klager til offentlige myndigheder. (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening for så vidt angår anmodning om sygedagpenge, afgivelse af samtykke til udstedelse af børneattest og straffeattest til offentlig brug, ansøgning og meddelelser m.v. om personligt tillæg og helbredsstillæg, indgivelse af klager til Patientombuddet, Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn og til Ankenævnet for Patienterstatningen, ansøgning om udstedelse af personcertifikater på luftfartsområdet, anmodning om behandling af klager fra flypassagerer, ansøgning om chaufføruddannelsesbeviser m.v.).

Af finansministeren (Bjarne Corydon).
(Fremsættelse 19.02.2015).

Kl. 10:01

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Jan E. Jørgensen som Venstres ordfører.

Kl. 10:01

Kl. 10:05

(Ordfører)

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. På vej herind i morges kunne jeg ikke lade være med at tænke på symbolikken i, at et af mine yndlingsbands, Kraftwerk, der udgav Man-Machine og Trans-Europa Express, spiller koncert i DR's koncerthus i aften. Det er et band, der for mere end 35 år siden forudså den teknologiske udvikling, som vi er midt i her i dag, hvor vi nu skal behandle L 140 om digital selvbetjening.

Det er et lovforslag, der omhandler den fjerde og sidste af de såkaldte bølger, der som udgangspunkt skal gøre det obligatorisk at bruge digital selvbetjening, når man vil i kontakt med det offentlige. Fra 2012 og frem til i dag har vi behandlet de første tre bølger, og i dag er vi så kommet til den bølge, der bl.a. omhandler anmodninger om sygedagpenge, ansøgning om chaufføruddannelsesbeviser, meddelelse om personligt tillæg og helbredstillæg og andet. Det er en blandet landhandel, hvor vi med dette lovforslag giver hjemmel til, at der kan indføres krav om digital selvbetjening i 2015.

88 pct. af alle danskere mellem 16 og 89 år er på nettet hver dag eller mindst en gang om ugen, og andelen af dem, der aldrig har været på nettet, er faldet – ikke så meget – fra 7 pct. i 2013 til 6 pct. i 2014, men det svarer ikke desto mindre til et fald på 64.000 personer. Det er positivt, for hvert år kan det offentlige nemlig spare millioner af kroner på at digitalisere ansøgningsprocedurer og kontaktformularer, frem for at det hele går op i papirbunker og brevpost.

Det er Venstre selv sagt positive over for, da vi jo som bekendt er fortalere for effektiviseringer og fuld udnyttelse af ressourcerne i den offentlige sektor. Det offentlige skal køre længere på literen. Flexibiliteten, der følger med digitaliseringen, er også en fordel for borgerne, da man fremadrettet får øgede muligheder for at ordne sine gøremål med myndighederne fra hjemmet døgnet rundt alle ugens 7 dage i stedet for skulle være afhængig af åbningstiderne i borger-service.

Men overgangen til digital selvbetjening skal være glidende, og vi skal passe på, at vi ikke løber så hurtigt, at visse dele af befolkningen bliver sat af. Her tænker jeg ikke mindst på sygedagpengeområdet, som vi også behandler i dag, hvor der unægtelig vil være en gruppe svage medborgere, men også på gruppen af ældre, hvor enkelte vil skulle have ekstra hjælp. Dem skal vi selvfølgelig også tage hånd om. For nogle personer vil det sågar være nødvendigt helt at fritage dem fra digital selvbetjening, men det må komme an på en vurdering af den enkelte, og det er en vurdering, som man i lovforslaget lægger op til skal foretages ude i de enkelte kommuner.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at der jo altså desværre er områder i Danmark, som er uden mulighed for at benytte digital selvbetjening, fordi dækningen er utrolig ringe. Det kan også være en grund til undtagelse, og det er vigtigt, at vi får det præciseret under udvalgsbehandlingen.

Vi har en enkelt lille ting, som vi gerne vil nævne, og som også er blevet nævnt af Advokatrådet, og det er behovet for at få en automatisk kvitteringsskrivelse. Når man sender en ansøgning om eksempelvis sygedagpenge og man gør det via nettet og ikke via en traditionel e-mail, så har man jo ikke et bevis på, at man har afsendt sin ansøgning, hvis man ikke automatisk får en kvittering. Hvis man skal til koncert med Kraftwerk, så får man, når man har betalt sine billetter, automatisk en kvittering. Det skal vi selvfølgelig også sikre sker på samme måde i det offentlige.

Men som sagt er Venstre alt i alt positive overfor, at det som udgangspunkt bliver obligatorisk at benytte digital selvbetjening, så længe det altså foregår på en hensigtsmæssig måde for borgerne. På den baggrund kan jeg meddele, at Venstre støtter lovforslaget. Og så skal jeg hilse fra vores venner i Det Konservative Folkeparti og sige, at De Konservative også støtter lovforslaget.

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Karin Gaardsted som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:05

(Ordfører)

Karin Gaardsted (S):

I dag behandler vi fjerde og sidste bølge af den obligatoriske digitale selvbetjening, og det betyder, at der bliver stillet krav om, at de borgere, som kan, i endnu højere grad også skal benytte sig af digital selvbetjening på nettet. I denne bølge kommer endnu flere områder til, så vi lander på i alt 89 områder, hvor der fremover er digital selvbetjening. Skal man anmode om indsigt i ens egne oplysninger i cpr-registeret, vil man klage over sundhedsvæsenet til Patientombuddet, eller vil man ansøge om at få tilskud til lægemidler, som er købt i et andet EU- eller EØS-land, ja, så må man fremover ty til tastene.

Indtil nu har vi oplevet, at borgerne følger fint med. F.eks. brugte 8 pct. af ansøgerne den digitale løsning til at søge om adressebeskyttelse i 2011, og 3 år senere, i 2014, var det steget til 83 pct. Fra 8 til 83 pct. er en markant fremgang, og sådan er tendensen på rigtig mange områder. Jeg er egentlig ikke særlig overrasket, for mange mennesker ser det som en stor befrielse, at man kan kommunikere med det offentlige når som helst og hvor som helst 24 timer i døgnet 7 dage om ugen. Man behøver ikke at være afhængig af personligt fremmøde, åbningstider eller telefonkøer, som kan gøre selv det mest rolige gemyt ophidset. Det er en service, som mange borgere værdsætter og faktisk ligefrem forventer.

Når alt dette så er sagt, er der naturligvis borgere, som ikke er lige så fortrolige med den digitale løsning, som andre er, og det skal vi tage alvorligt, og det gør vi. For selvfølgelig tager vi hensyn til alle de borgere, som af den ene eller den anden årsag ikke kan benytte den digitale løsning, heriblandt de ældre. Myndighederne vurderer individuelt fra sag til sag, om borgeren skal fritages fra den digitale løsning, og jeg må sige, at jeg endnu ikke har mødt nogen, som har fået et afslag på at blive fritaget. Det er et stærkt socialdemokratisk ønske at sikre, at de svage borgere, som skal søge om sygedagpenge, søge om personlige tillæg eller søge om helbredstillæg, fortsat skal indberette direkte til egen kommune og altså ikke skal via Udbetaling Danmark.

Har det betydning? Ja, det har det, for man kan være meget presset og have svært ved at overskue sine rettigheder, når man er syg eller svag. På den lokale borgerservice er man måske kendt i forvejen, og der vil der være en særlig opmærksomhed på, om man får den rette behandling og får de ydelser, som man har ret til. Jeg har selv arbejdet målrettet for, at det skal være på den måde, så det er meget tilfredsstillende.

I debatten om digitalisering har flere ytret, at man automatisk burde fritages fra digital selvbetjening, hvis man er blevet fritaget for digital post. Det synspunkt kan faktisk virke meget logisk, men de to ting bør ikke slås sammen, for der er meget stor forskel.

I den digitale selvbetjening udfører borgeren en aktiv handling. Man søger f.eks. om boligstøtte, anmelder flytning eller skifter læge, altså handlinger, som man selv kan afgøre om man ønsker hjælp til fra pårørende. Derimod er den digitale post oplysninger, som kommer ind, og som borgeren ikke på forhånd ved hvad handler om. Det kan være oplysninger af meget privat karakter om ens sundhed eller økonomi, eller det kan være oplysninger, som man måske ikke har lyst til at dele med sin nabo eller sin datter, eller hvem man ellers kunne få til at hjælpe sig.

Derfor er det meget vigtigt for os, at man kan blive fritaget for den digitale post, men det er altså ikke helt det samme som den digitale selvbetjening.

Er vi så nået til vejs ende? Nej, fremover vil vi stille skarpt på fortsat at udvikle vores systemer, så det bliver let, enkelt og logisk for borgerne. Brugervenligheden skal være helt i top, og det krav mener jeg at borgerne med god ret kan stille. Her er der virkelig stadig væk noget at komme efter, og jeg vil gerne understrege her fra talerstolen, at det har vi øje for.

Dette lovforslag er med til at fremtidssikre vores samfund og ikke mindst effektivisere vores velfærdssamfund. Det skylder vi hinanden og ikke mindst de kommende generationer. Socialdemokraterne støtter forslaget.

Kl. 10:10

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det hr. Ib Poulsen som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 10:10

(Ordfører)

Ib Poulsen (DF):

Tak. Dette er den fjerde og sidste digitaliseringsbølge, der ruller ind over danskerne. I Dansk Folkeparti er vi overordentlig skeptiske over for denne udvikling med øget digitalisering. Her tænker vi på, om svage borgere kommer i klemme i systemet – det være sig borgere med særlige behov, ældre, handicappede, demente, socialt udsatte, hjemløse eller personer med manglende læsefærdigheder og it-kompetencer.

I Dansk Folkeparti mener vi, modsat den tidligere taler, at hvis man en gang er fritaget fra digital post, må det også gælde i forbindelse med digitaliseringsbølgen. Vi mener, at hvis man er fritaget fra at skulle bruge nogle digitale tjenester, som vi er i gang med at diskutere her, så er det helt klart, at man også skal fritages fra at bruge andre.

I Dansk Folkeparti mener vi, det er problematisk, at der i forbindelse med afslag på en undtagelse fra den her digitaliseringsbølge ikke er nogen klagemuligheder. Jeg tænker på, om det er helt efter gældende regler. Hvad angår behandlingen af en klage, er det Dansk Folkepartis klare holdning, at tvivlen skal komme borgeren til gavn.

Vi mener, at regeringen har for travlt på det her område – modsat på så mange andre områder. Det havde været en idé, om regeringen havde haft lige så travlt med at sikre alle danskere adgang til internettet, som de har med at pådutte dem digitaliseringen.

Regeringen taler om at gøre noget for Udkantsdanmark, men her er man noget bagefter. De seneste år er over 5 pct. flyttet fra landet, og i samme periode er over 7 pct. flyttet til de større byer. Et godt eksempel på, at regeringen understøtter den tendens, er, at man i visse landdistrikter ikke kan komme på nettet. Hvorfor så flytte dertil, endelige blive der?

Her, hvor digitaliseringen er rullet helt ud, ville det være interessant at vide, hvor mange der ikke har fået rullet internettet ud til sig endnu. Hvad angår diverse ydelser såsom sygedagpenge og dagpenge, mener DF ikke, at man skal straffes for, at en tidsfrist er overskredet, således at borgeren risikerer at skulle ud og dokumentere, at nettet var nede eller pc'en var til reparation. Det er helt urimeligt, at man kan miste ydelser, hvis ikke det fungerer.

Vi vil helt klart forlange en evaluering af, om de tre første bølger af digitalisering har virket, og om der er kommet effektiviseringer ud af anstrengelserne. I DF er vi, ligesom vi har været tidligere, meget skeptiske over for det her forslag, og inden den sidste behandling vil DF komme med nogle ændringsforslag til det her lovforslag. Tak.

Kl. 10:13

Formanden:

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Hr. Helge Vagn Jacobsen som radikal ordfører.

Kl. 10:13

(Ordfører)

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Tak for ordet. Radikale Venstre er store tilhængere af digitalisering i den offentlige sektor, og derfor er den her fjerde bølge af digitale selvbetjeningsløsninger, som vi behandler i dag, et rigtig vigtigt skridt på denne vej.

Digitale selvbetjeningsløsninger er en win-win-situation, som det hedder på nudansk. På den ene side får vi en mere offentlig administration. Det frigør altså penge til kernevelfærd i forhold til børn og ældre, hvilket er en rigtig god ting. Og på den anden side får vi altså også en bedre service over for borgerne, der kan betjene sig 24-7 og ikke skal vente på, at kommunkontoret har åbent. Det er ikke mindst til gavn for børnefamilierne.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt borgere med særlige behov kan hjælpes på anden vis end via de her selvbetjeningsløsninger, er vi glade for, at man i konkrete tilfælde kan give mulighed for hjælp på anden vis i telefonen eller på borgerservicecentrene.

Dermed støtter Det Radikale Venstre lovforslaget. Tak.

Kl. 10:14

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Fru Pernille Vigsø Bagge som SF's ordfører.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Det er rigtig fint, at vi er klar til at vedtage fjerde og sidste del af digitaliseringsstrategien. Med vedtagelsen vil det ved udgangen af 2015 være slut med papir, blanketter og brevpost, og forhåbentlig vil 80 pct. af de ansøgninger og anmeldelser og meddelelser, som det offentlige modtager, være digitale. Det er godt, fordi det er lettere for langt størstedelen af borgerne og lettere og mere effektivt for offentlige myndigheder.

Når det så er sagt, er det altafgørende, at digitaliseringsstrategien tager hensyn til de borgere, der ikke er med på den digitale bølge, og dem må vi ikke glemme. Det har været afgørende for SF fra starten. Bl.a. Ældre Sagen og Socialpædagogernes Landsforbund peger jo også i deres høringssvar på, at der skal tages særlige hensyn til borgere, der ikke kan anvende digital selvbetjening. Det er sådan set lige meget, om det skyldes stress, funktionsnedsættelser eller manglende læring og erfaring; det afgørende er, at der er borgere, som har brug for en særlig lempelig indsats, og det skal vi sikre de får.

SF er glad for finansministerens understregning af, at myndighederne fortsat skal give en helhedsorienteret hjælp og vejledning til dem, der har brug for det, og at borgerne orienteres om klageadgang. Her mener vi, det er vigtigt, at vi følger implementeringen tæt og lytter til de organisationer, f.eks. Ældre Sagen og Socialpædagogernes Landsforbund, der har et rigtig godt kendskab til grupper, der kan opleve udfordringer, når det digitale univers udvides.

SF støtter forslaget, og vi glæder os over de gevinster, som både borgere og offentlige myndigheder får af den teknologiske udvikling.

Kl. 10:16

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Fru Stine Brix som Enhedslistens ordfører.

Kl. 10:16

(Ordfører)

Stine Brix (EL):

Det er jo helt rigtigt, som flere af ordførerne før mig har været inde på, at det her er en fortsættelse af tre bølger, og vi er nu nået til den

fjerde. Det er nærmest blevet en tradition, at vi mødes i Folketinget i løbet af foråret og diskuterer det her med obligatorisk digital selvbetjening og obligatorisk digital post.

Ligesom ved de foregående lovforslag stemmer Enhedslisten nej. I dag kan borgerne benytte digitale selvbetjeningsløsninger, hvis de f.eks. vil melde flytning eller ansøge om sygedagpenge. I fremtiden skal borgerne ansøge digitalt. Med lovforslaget bliver det altså sådan, at man tvinges til at bruge digital selvbetjening, og vi mener, det fortsat bør være frivilligt.

Da vi for et par år siden inviterede en lang række af landets eksperter til en høring i Kommunaludvalget om digitaliseringen i det offentlige, lød det stort set samstemmende fra dem, at de mente, vi skulle satse på frivillighedens vej frem for at tvinge borgerne til computeren. Og det skyldes det faktum, at når det gælder brug af digitale løsninger, er det som regel borgeren, som er den bedste til at vurdere, om det er den digitale selvbetjening, eller om det er en henvendelse hos borgerservice, som er den rette måde for borgeren at kommunikere på. Og det gælder, uanset om man er vant til at bruge en computer, om man har et handicap, eller om man er ældre.

Det kan sådan set gælde os alle sammen, at når det gælder kontakten med de offentlige myndigheder, kan bare det at finde rundt i reglerne om sygedagpenge i sig selv være vanskeligt, og vi kan alle sammen have brug for at tale med nogen, se et menneske i øjnene, føle, at der er nogen, der lytter til vores spørgsmål og svarer på dem.

Vi er tilhængere af, at man kigger på i det mindste at sammenkoble det, så dem, der bliver undtaget fra digital post, også bliver undtaget fra digital selvbetjening. Jeg mener ikke, der er nogen grund til, at folk skal søge igen og igen, og hvis man så alligevel gerne vil benytte sig af den obligatoriske digitale selvbetjening eller i hvert fald af selvbetjeningsløsningen, så ville der jo ikke være noget til hinder for, at man godt kunne gøre det alligevel, selv om man har en undtagelse.

I virkeligheden synes jeg, at noget af det mest interessante er at diskutere det her fremadrettet, for det her er jo den sidste bølge i den digitaliseringsstrategi, som har kørt siden 2012. Og når vi kigger fremad og kigger på, hvad der skal ske i næste fase, synes jeg, det er uhyre vigtigt, at vi så ikke bare buldrer videre ad den samme vej, men bruger muligheden for at lære af den proces, vi har været igennem. Og jeg synes, at en af de helt store mangler ved den digitale selvbetjening, vi har i dag, er den manglende brugervenlighed.

Jeg støder ofte hos alle mulige venner og bekendte og hos familiemedlemmer i alle mulige aldre på, at noget af det, der frustrerer allermost, er, hvor vanskeligt det er at finde rundt i de her selvbetjeningsløsninger.

Jeg tror, det skyldes, at fokus i alt for høj grad har været på, hvordan myndighederne kunne få nogle oplysninger, som myndighederne kunne bruge, og i alt for lidt grad har været på, hvordan borgerne kunne få en god service ud af den mulighed, der ligger i det digitale. Så jeg synes, at næste fase i høj grad skal fokusere på brugervenlighed og fokusere på borgerens perspektiv, i forhold til hvad det digitale faktisk kan, når det gælder service og kommunikation.

Jeg håber, at finansministeren vil tage en eller anden form for initiativ til, at Folketinget kan få nogle fælles drøftelser af, hvordan den næste fase af digitaliseringsstrategierne kunne se ud.

Men altså, for i dag kan jeg sige, at vi ikke støtter det forslag, der ligger her.

Kl. 10:20

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det fru Thyra Frank som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 10:20

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Da Liberal Alliances kommunalordfører, hr. Ole Birk Olesen, ikke kan være til stede i dag, vil jeg læse denne ordførertale op på hans vegne:

Dette lovforslag vil videreføre digitaliseringen af den skriftlige kommunikation mellem borgere og myndigheder, så den også omfatter bl.a. anmodning om sygedagpenge, personligt tillæg og helbredstillæg, samtykke til udstedelse af børneattester, indgivelse af klager på sundhedsområdet, indgivelse af klager fra flypassagerer, ansøgning om chaufføruddannelsesbeviser og flere andre ting. Det bakker Liberal Alliance op om.

Digitaliseringen giver både borgere og myndigheder adgang til nemmere kommunikation med hinanden. Det sparer tid hos borgere og myndigheder, at man kan skrive til hinanden, uden at borgerne skal have fat i formularer på papir, og uden at de skal printe, kopiere, købe frimærker og gå til postkassen, og uden at myndighederne skal arkivere papirer og manuelt skrive oplysninger ind fra papirer til digital registrering. Digitaliseringen spiller derfor en positiv rolle, når det handler om at gøre den offentlige sektor mere omkostningseffektiv, og når det handler om at lette borgernes dagligdag.

Det betyder naturligvis ikke, at alt er fryd og gammen. Og sådan er det heller ikke i dag, hvor borgere skal udfylde deres ansøgninger på papir. Enhver overgang til nye måder at gøre tingene på kan indebære tilpasningsproblemer, og dem skal man tage hånd om. Det skal altid være muligt for folk, som har særlige problemer med de nye systemer, at blive vejledt, enten telefonisk eller ved fremmøde, eller helt at blive fritaget for at bruge dem.

Men problemerne skal ikke afholde os fra at gennemføre en forandring, som vi ved vil være til det bedre, især når begyndervanskelighederne er overstået.

Liberal Alliance kan stemme for lovforslaget.

Kl. 10:22

Formanden:

Tak til Liberal Alliances ordfører. Så er det finansministeren.

Kl. 10:22

Finansministeren (Bjarne Corydon):

Mange tak for det, og mange tak til ordførerne for deres indlæg. Det glæder naturligvis mig, at debatten igen i år afspejler, at vi i Folketinget meget langt hen ad vejen og bredt er enige om, at hvis vi skal reformere og dermed fremtidssikre vores velfærdssamfund, ja, så er det helt oplagt at bruge de digitale muligheder, der er i den forbindelse.

Det, vi jo drøfter i dag, er – som mange ordførere har bemærket – det sidste af i alt fire lovforslag om obligatorisk digital selvbetjening. Folketinget har som bekendt allerede vedtaget de tre første samlelove om digital selvbetjening for de områder, der blev digitale i årene 2012-2014. Og med de områder, der er omfattet af bølge 4, altså de områder, der blev digitale for os alle sammen den 1. december 2014, er vi godt på vej i mål med, at 80 pct. af kommunikationen mellem borgerne og de offentlige myndigheder foregår digitalt inden dette års udgang.

Lovforslaget fortsætter jo efter helt samme koncept som de tre forudgående lovforslag, og det er et koncept, som er udarbejdet med inddragelse af en række parter, herunder ikke mindst Kommunernes Landsforening og dermed kommunerne. Tilgangen er fortsat, at de borgere, der kan, også skal anvende digital selvbetjening. Og erfaringerne fra bølge 1-3 bekræfter mig i, at vi har fundet en, synes jeg, rigtig fin balance med en model, der skal sikre, at ingen lades i stikken, og at alle får den hjælp, der er nødvendig, også selv om kommunikationen bliver digital.

Der er fra flere sider i den debat, der har været ført op til vores drøftelser her i dag – og også i selve behandlingen af lovforslaget og jo senest i forbindelse med Enhedslistens beslutningsforslag B 72 – blevet givet udtryk for, at den borger, der er fritaget for at modtage digital post, også automatisk bør være fritaget fra at bruge digital selvbetjening.

Jeg forstår udmærket, at den tilgang ud fra sådan en umiddelbar betragtning kan fremstå som tiltalende, for jeg er yderst opmærksom på, at det for nogle kan være meget svært eller ligefrem umuligt at bruge den digitale selvbetjeningsløsning.

Derfor er der også hensynet til den enkelte borger, der gør, at myndighederne fra sag til sag og under hensyntagen til borgerens evner og situation skal vurdere, om borgeren skal betjenes på en anden måde end den digitale. Det giver myndighederne frihed og fleksibilitet til at hjælpe og betjene de knap så digitale borgere på den måde, der vurderes at være bedst for den enkelte. Og den vurdering ligger i min optik bedst hos de enkelte myndigheder, særlig kommunerne, der er tættest på borgerne, og altså ikke gennem en generel fritagelse fra al digital kommunikation. Jeg har i den forbindelse noteret mig, at også KL fastholder, at det er den mest oplagte tilgang i forbindelse med selvbetjening.

Vi kan ikke tilbyde den samme fleksibilitet ved digital post, hvor borgeren jo uopfordret og uventet modtager breve fra de offentlige myndigheder, og hvor borgeren til enhver tid skal kunne åbne og læse sin post. Der skal vi være sikre på, at borgeren kan tjekke den digitale post, vi sender, og kan borgeren ikke det, ja, så sender vi brevet med almindelig post.

Når det alt sammen er sagt, er det klart, at vi skal være opmærksomme på, om reglerne virker efter hensigten. Derfor har Digitaliseringsstyrelsen indledt en drøftelse med en række kommuner, med KL og med Udbetaling Danmark for at få et samlet billede af eventuelle udfordringer med fritagelsesreglerne og den måde, de i praksis administreres på. Herved vil vi bl.a. sikre, at principperne for fritagelse kommunikerer klart ud til de medarbejdere, som møder borgerne i praksis, så borgeren kan få den bedst mulige betjening hver gang.

Vi må jo huske på, at langt hovedparten af såvel danskere som myndigheder faktisk har taget godt imod vores igangsatte fælles bestræbelser på at give borgerne en moderne og effektiv service på nettet. Og med tanke på det og de erfaringer, vi allerede har høstet, er jeg tryk ved at stille krav om digitalisering på den sidste række områder i bølge 4, der er omfattet af det lovforslag, vi drøfter i dag. Og jeg er naturligvis klar til efterfølgende at besvare de forskellige spørgsmål, der måtte blive rejst undervejs i den udvalgsbehandling, der følger.

Kl. 10:26

Formanden:

Tak til finansministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 132:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om socialtilsyn. (Tilbud om anonym, ambulant behandling af stofmisbrugere m.v.).

Af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen).

(Fremsættelse 04.02.2015).

Kl. 10:27

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Hans Andersen som Venstres ordfører.

Kl. 10:27

(Ordfører)

Hans Andersen (V):

Tak for det. Da Venstres socialordfører, fru Karen Ellemann, ikke kan være til stede i dag, skal jeg læse følgende op:

Der er med det her lovforslag anlagt et hidtil uset fokus på en bestemt gruppe af stofmisbrugere, som med vedtagelse af det her lovforslag sikres et anonymt misbrugsbehandlingstilbud.

I Venstre er vi glade for anerkendelsen af en målgruppe, som består af borgere, der ud over stofmisbruget ikke er socialt belastede, dvs. borgere, som har en almindelig tilknytning til arbejdsmarkedet eller er under uddannelse. Der kan være tale om personer med et såkaldt dobbeltliv, for hvem det er utænkeligt at blive genkendt som stofmisbruger. Der er altså tale om personer, som vi normalt ikke ser henvende sig til et almindeligt behandlingstilbud af frygt for omgivelsernes genkendelse. Anonymiteten er derfor en essentiel forudsætning for deres vej ud af misbruget, og Venstre var ved satspuljeforhandlingerne opmærksomme på borgerens adgang til opretholde anonymitet under behandlingen.

Med dette lovforslag er det tilgodeset med muligheden for både elektronisk og telefonisk henvendelse sammen med muligheden for anonymitet gennem hele det ambulante behandlingsforløb. Det kræver omtanke i forhold til placering af bl.a. behandlingsstedet.

Venstre har store forventninger til resultaterne af denne omfangsrige satsning og ønsker at understrege vigtigheden af kommunernes håndtering af den anonyme misbrugsbehandling. Med dette lovforslag anerkender vi en hidtil overset målgruppe og tager et vigtigt skridt for at forebygge forekomsten af sociale problemer ud over stofmisbruget.

På den baggrund støtter Venstre lovforslaget.

Kl. 10:29

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:29

(Ordfører)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Tak for det. Alle mennesker kan komme i uføre. Alle kan tabe et skridt eller snuble på livets vej. Det tror jeg sådan set er en helt menneskelig betragtning og erkendelse, som vi alle sammen har. Men som samfund og som fællesskab har vi et ansvar for at hjælpe vores medborgere op og få dem tilbage på ret køl igen. Det er netop det, vi gør med det forslag, som vi førstebehandler i dag. Vi rækker en hjælpende hånd ud til nogle af de mennesker, som desværre under normale omstændigheder slet ikke ville søge den hjælp, som vi som samfund tilbyder.

Det drejer sig nemlig om på alle mulige andre områder af livet ressourcestærke mennesker, der er havnet i et stofmisbrug. Det er mennesker med et job, mennesker under uddannelse, mennesker med almindelige tilværelser, men også mennesker, som har meget svært ved at se i øjnene, at de er blevet misbrugere, og som derfor ikke vil søge behandling på normale misbrugscentre, selv om de egentlig har desperat brug for hjælp til at få livet på ret køl igen. Det er de mennesker, som det her lovforslag retter sig mod.

Det er vigtigt, at vi får givet dem en hjælpende hånd, og det er også vigtigt, at vi tager imod dem, inden de mister deres arbejde; inden de bliver skilt; inden de dropper den uddannelse, de er i gang med, fordi misbruget får taget overhånd.

Forslaget har en lang, lang historie bag sig, og det har bred politisk opbakning. Vigtigst af alt har det jo, ved vi fra undersøgelserne, nogle rigtig lovende perspektiver. For forsøgsprojektet, Projekt Anonym Stofmisbrugsbehandling, blev sat i søen i forbindelse med aftalen om satspulje for 2010, og projekterne løb så fra 2010 og frem til 2013 i København og i Odense. Med satspuljeaftalen for 2014 blev de så forlænget med 1 år, og endelig blev vi her i efteråret enige om, at vi skulle forlænge projektet yderligere, den her gang frem til 1. juli 2015, hvor det forslag, som vi førstebehandler i dag, kan tage over og gøre det permanent.

Socialstyrelsen har undervejs lavet en evaluering af forsøgsprojekterne i København og i Odense, og den viser faktisk flere interessante pointer og resultater. For det første lykkes det med forløbsprojekterne at nå en gruppe mennesker, som ikke tidligere har opsøgt behandlingssystemet, og det er selvfølgelig i sig selv rigtig positivt. Det er mennesker, der lever et belastende dobbeltliv, hvor de hele tiden skal skjule deres misbrug over for deres arbejdsgiver, over for deres ægtefælle, over for børnene eller over for vennerne.

For det andet gav forsøgsprojekterne rigtig gode resultater. I 2011 og 2012 blev 430 mennesker indskrevet til behandling i København og i Odense. 59 pct. gennemførte forløbet, og ud af dem havde 39 pct. ikke brugt stoffer de sidste 30 dage af behandlingen.

Endelig viste forsøgsprojekterne for det tredje, at diskretionen og anonymiteten var helt, helt afgørende for målgruppen, og derfor er det noget af det, som vi har lagt stor vægt på i det endelige lovforslag. Men det var faktisk også noget, vi brugte ualmindelig meget tid på at diskutere med hinanden i forbindelse med vedtagelsen, hvor vi var rundt i alle mulige kringelkroge med, om man kunne lægge tomfingeren hen over sygesikringsbeviset, og hvordan vi bedst fik indrettet det på en måde, så vi både kunne finde ud af, hvordan pengestrømmene skulle være, samtidig med at der var en anonymitet. Det er ret komplekst, selv om det kan virke relativt banalt.

Men det er altså hjørnестenen i det her forslag: Det skal foregå anonymt, fordi vi netop taler om en gruppe, som til hverdags lever med at skulle skjule deres misbrug over for arbejdsgiver, over for venner, over for ægtefælle, over for uddannelsessteder osv. Så anonymiteten står i centrum.

Vi forpligter bl.a. kommunerne til at indgå aftaler med mindst to behandlingssteder, hvoraf det ene skal ligge uden for kommunen, og det er jo præcis i forlængelse af det med anonymiteten. Nu kommer jeg selv fra en relativt lille by, nemlig Korsør på Vestsjælland, og det er jo meget fint med anonymitet, men alle kender jo altså hinanden. Så hvis man går ind ad den der dør – den er godt nok meget anonym og hvid – ved alle jo, hvad den fører ind til, og så går anonymiteten fuldstændig fløjten.

Derfor er det altså afgørende for os, at et af de tilbud, som der indgås aftaler med, ligger uden for kommunegrænsen, sådan at man som borger kan søge et andet sted hen og på den måde også have anonymitet, selv om man bor uden for storbyerne.

Det vil også være sådan, at når man henvender sig til kommunen for at få hjælp, kan man gøre det anonymt via en hjemmeside eller ved at ringe, og derefter skal man selvfølgelig have en afklarende

samtale med kommunen for at finde ud af, hvilken behandling man skal have, og om man overhovedet passer ind i målgruppen. Den samtale skal også foregå så diskret som muligt, og den kan f.eks. finde sted på et lokalt bibliotek eller steder, som på ingen måde leder opmærksomheden hen på en sag om misbrug.

Det samme gør sig selvfølgelig gældende for selve behandlingen. Den kan f.eks. foregå på en skole uden for normal åbningstid, og på den måde har man mulighed for at passe sit arbejde, selv om man går i behandling, og så undgås det, at behandlingsstedet deler indgang med f.eks. et ikkeanonymt behandlingssted.

Hos Socialdemokratiet er vi rigtig glade for den måde, vi har landet det her forslag på, for det vil betyde, at bare fordi mennesker på et tidspunkt taber et skridt, så betyder det ikke, at de er fortabt. Med det her forslag kan vi nå at gribe folk, inden at det, at man taber et enkelt skridt, betyder, at man måske taber hele den livsbane, man ellers har gang i. Så vi kan selvfølgelig støtte forslaget.

Kl. 10:34

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Fru Karin Nødgaard som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 10:35

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

Når man tænker på en stofmisbruger, får man nok ofte et billede af en af udseende lidt forhulet person, et menneske, som har flere former for misbrug, en, der har oplevet en barndom med svigt og afsavn og ofte præget af manglende ressourcer hos forældrene både økonomisk og menneskeligt. Der findes nok ikke en bestemt definition på en stofmisbruger. Som alle andre er stofmisbrugere også personer med en egen historie og baggrund, og derfor kan vi ikke i dag sige, at misbrugerne er på en bestemt måde, for hvert individ er på sin helt egen facon.

En del af den virkelige verden er, at der faktisk er stofmisbrugere, som af udseende ligner de fleste af os andre, som i det ydre er velfungerende, som umiddelbart er glade og tilpassede mennesker med familie, job og bolig, og hvad dertil hører, men som inderst inde er blevet fanget af stofmisbrugets væmmelige væsen. Der er ikke tvivl om, at det må være noget af det mest modbydelige, der kan ske for en person, og at stofmisbrug på samme vis som alkoholmisbrug kan tære ens krop og sjæl op på en måde, hvor man selv ikke er den, der kan handle og bestemme, fordi der er en form for dæmoner, der har indtaget ens krop. Det er så ulykkeligt, som noget kan være. Det er så svært at tage opgøret med denne dæmon, som har taget bolig i ens krop, og for mange er det en meget ensom og ofte uovervindelig kamp, der skal kæmpes. Nogle klarer det, men der er også nogle, som ikke klarer det og ender i en personlig deroute, hvor det kun går én vej, og det er nedad. Det er vældig, vældig trist.

Kunne man som lovgiver sige, at det kan vi som samfund klare ved at forbyde stoffer eller alkohol for den sags skyld, kunne det selvfølgelig være en overvejelse værd, men vi ved jo godt, at det realistisk set er helt umuligt. Narko er desværre til at få fat i, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi som samfund finder ud af, hvordan vi kan iværksætte tiltag, som kan hjælpe de mennesker, der er blevet indfanget af misbruget. Nogle kan man hjælpe, og andre er der større udfordringer med, både for samfundet, men også for individet. Der er jo hele spørgsmålet om at erkende, at man har et misbrug. Den erkendelse er måske nemmere for den, der ser lidt forhulet ud, og som lever i et misbrugsmiljø. Sværere er det sikkert for den umiddelbart almindelige, velfungerende person, som lever et liv med et skjult misbrug – en person, som har kæmpet så utrolig hårdt for, at andre ikke skal opdage noget, kæmpet for at holde den pæne facade og opretholde det, man måske kunne kalde for det pæne liv. Det er den gruppe, som det her lovforslag drejer sig om.

For Dansk Folkeparti er det glædeligt, at vi i satspuljekredsen, også ad flere omgange, har haft opmærksomheden rettet mod den gruppe af medborgere, som har et misbrug, og som har behov for hjælp til at komme ud af det. Der er ikke tvivl om, at det er svært at erkende et misbrug, men det må være endnu sværere, når man har erkendt det, så også at bede om hjælp. Faktisk synes jeg, det er beundringsværdigt, at man kan nå dertil. Når den erkendelse er nået og man ønsker hjælp, synes jeg, det er godt, at man kan få et tilbud om anonym ambulans behandling. Det er netop på den måde, der skønnes at være en vej, der faktisk kan ændre en persons liv fra at være misbruger til at være en person uden misbrug. Det er en kamp menneskeligt, men det er en kamp, der er værd at kæmpe, fordi der kan være så meget godt, efter at man har sejret. Når behandlingen kan foregå anonymt, vil det gøre, om jeg så må sige, kampen for at komme tilbage i en normal gænge lidt lettere. Det har forsøg med ordningen vist, som den foregående ordfører også var inde på, og derfor er det vigtigt, at der nu træffes en beslutning om, at ordningen gøres mulig for mange flere stofmisbrugere, som alene har et stofmisbrug og ikke andre sociale problemer.

Som den foregående ordfører var inde på, er der også hele spørgsmålet om, hvordan man kan overholde kravet om anonymitet. Jeg har selv stillet spørgsmål, også da vi sad og forhandlede, og det var der også andre der gjorde, og dertil må vi bare svare, at det skal man kunne. Man skal som borger være sikker på, at de myndigheds-personer, der får kendskab til ens situation, skal overholde deres tavshedspligt.

Dansk Folkeparti finder, at det med dette forslag netop bliver muligt at forpligte kommuner til at iværksætte tilbud om anonym behandling til personer, der har et misbrug, men ikke andre sociale problemer, og personer, som ellers ikke ville have opsøgt behandlingssystemet. Det er temmelig væsentligt. Det er vejen frem for at forhindre, at misbruget enten eskalerer eller bliver en del af andre sociale problemer, som på sigt kan ende med at invalidere den enkelte både fysisk og psykisk. Derfor er Dansk Folkeparti meget tilfreds med det her, som vi har aftalt i satspuljekredsen, og ser selvfølgelig frem til at følge det fremover.

Kl. 10:39

Formanden:

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Fru Lotte Rod som radikal ordfører.

Kl. 10:39

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Nogle mennesker med et tilsyneladende ret almindeligt liv med familie, uddannelse og job kæmper med et stofmisbrug, og uden hjælp risikerer det at ødelægge deres liv. Måske ved alle i familien det ikke, arbejdsgiver og kollegaer skal i hvert fald ikke finde ud af det, og derfor er det for de her mennesker helt afgørende, at de kan være anonyme, for at de overhovedet søger hjælp. Mange af dem er simpelt hen bange for, at deres hverdag vil smuldre, hvis deres stofmisbrug bliver kendt af naboer, kollegaer eller måske af en arbejdsgiver.

Med det her forslag bliver det derfor muligt at få en afklarende samtale og komme i behandling uden at skulle opgive sit navn eller sit CPR-nummer. Og som den socialdemokratiske ordfører var inde på, er det heller ikke svært at forestille sig, hvor vigtigt det er, at der faktisk er fuldstændig diskret adgang. Vi bygger videre på de gode erfaringer, der er fra København og Odense. Nu bliver det en mulighed i hele landet, og det giver håb for, at vi kommer til at lykkes med en tidlig behandling og dermed lykkes med at undgå nogle af de sociale problemer, som ellers kan følge af et stofmisbrug.

Så Radikale Venstre vil gerne støtte forslaget.

Kl. 10:41

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Så er det SF's ordfører, fru Trine Mach, der kommer løbende.

Kl. 10:41

(Ordfører)

Trine Mach (SF):

Tak. Da SF's ordfører ikke kan være her i dag, har jeg lovet at læse hendes tale op.

I SF er vi rigtig glade for det her lovforslag. For en del år tilbage havde SF et beslutningsforslag, som gav anledning til, at forsøgene med anonym stofbehandling blev igangsat. Resultaterne har været så gode, at det nu giver mening at udbrede dem til hele landet. Forslaget retter sig mod en voksende gruppe af misbrugere med et skjult misbrug af hash, kokain, ecstasy eller amfetamin – en tilsyneladende velfungerende gruppe af mennesker med arbejde og familier.

Mange af disse misbrugere går ikke i behandling, for de oplever ikke sig selv som rigtige stofmisbrugere. Dertil kommer, at de pågældende ikke ønsker at være en sag i en kommune. Selv mennesker, som åbent har erkendt, at de har et misbrug, undlader at søge behandling, når de bliver gjort opmærksom på, at de kommunale forvaltninger vil få indsigt i deres misbrugsproblemer. Det kan der være forskellige grunde til. Nogle mangler tillid til, at tavshedspligten overholdes i den kommunale forvaltning. De er bange for, at informationer om dybt personlige forhold havner det forkerte sted, og frygter reaktionen fra omgivelserne. Men det kan også handle om, at den konkrete misbruger bestrider en måske højt placeret stilling i netop den kommune, som skal stå for behandlingen eller betalingen for denne.

Uanset begrundelse kan man konstatere, at der er mennesker, som gerne vil være stoffri, men som ikke beder om hjælp i det offentlige system, fordi de ikke kan blive behandlet anonymt, og de får derfor ikke den hjælp, de har brug for. De sidste års forsøg med anonym stofbehandling har været succesfulde, og derfor er vi i SF nu glade for, at vi udbreder muligheden for anonym stofbehandling til hele landet, sådan at kommuner forpligtes til at iværksætte tilbud om anonym, ambulans behandling til personer, som har et stofmisbrug, men ikke andre sociale problemer.

Vi er glade for, at det i forslaget slås fast, at det også skal være muligt at blive visiteret til tilbud uden for ens egen kommune, ligesom det er fornuftigt, at visitationen ikke nødvendigvis skal ske på kommunen, men også skal ske direkte på tilbuddet, hvis kommunalbestyrelsen beslutter det. Vi mener desuden, at det er godt, at det understreges, at tilbuddet skal placeres adskilt fra andre misbrugsbehandlingstilbud. Forslaget vil forhåbentlig medføre, at flere misbrugere får mulighed for at komme i behandling og får hjælp til at komme ud af deres misbrug, inden der er risiko for, at deres liv med familie, uddannelse, sociale relationer og arbejde i øvrigt bryder sammen.

Derfor støtter SF med glæde lovforslaget.

Kl. 10:43

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Så er det fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører, der kommer løbende.

Kl. 10:43

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Enhedslisten kan naturligvis også støtte det her lovforslag af de mange gode grunde, som mange allerede har talt om her fra talerstolen. Vi må dog sige fra Enhedslistens side, at vi kunne have ønsket os, at

det lidt mindre var en discountudgave – kan man måske kalde det – af det, der er behov for.

For det første er vi enige med flere af høringsparterne i, at målgruppen er for snæver, at man altså udelukker personer, der f.eks. er ramt af arbejdsløshed. Det synes vi lyder mærkeligt, og der skulle det nok være mere op til en konkret vurdering i de enkelte tilfælde, om det er det her tilbud, man har behov for. Målgruppen burde altså udvides for også at kunne tilpasse tilbuddet og behovet for anonymitet til andre.

For det andet kan kravet om kommunal visitation afskære nogle fra at henvende sig, som der også er flere høringsparter, der har påpeget, hvis anonymiteten er meget vigtigt for dem. Flere høringsparter, f.eks. Socialpædagogerne, Dansk Sygeplejeråd og Dansk Socialrådgiverforening – man må sige, at det er nogle af dem, der ved noget om området – er kritiske over for, at det er kommunen, der skal visitere til behandlingen. Ministeriet har, som det også er blevet nævnt her tidligere fra talerstolen, imødekommet den kritik ved at påpege, at der skal være adgang til at kontakte kommunen og blive visiteret uden at opgive navn og cpr-nummer, og ved, at den afklarende samtale skal foregå i diskrete omgivelser, som det hedder.

Jeg er ikke sikker på, at det er godt nok for personer, som er meget bange for at blive identificeret, og som frygter for de sociale konsekvenser i omgangskredsen og på arbejdet, hvis nogen skulle opdage, at de har et misbrug. Som der er flere, der har påpeget, er det her jo et tilbud, som retter sig mod personer, som i øvrigt er vel-fungerende, og derfor er anonymiteten meget, meget vigtig for dem. Men selv hvis det er rigtigt, at der ikke nogen, der vil blive afskrækket fra at deltage på grund af visitationen, har jeg alligevel lidt svært ved at forstå, hvorfor man ikke kan henvende sig direkte til det pågældende tilbud. Hvis man havde begge muligheder, at man altså både kunne henvende sig til kommunen og til det pågældende tilbud, ville det muligvis samle flere personer, der har brug for behandling, op.

Sluttelig vil jeg også nævne et andet kritikpunkt, der har været, nemlig at behandlingstilbuddet er snævert, fordi det kun kan indebære gruppeterapi og en enkelt individuel samtale som afslutning på et forløb. Jeg må sige, at det godt nok er detailregulering, så det vil noget, at det skal være gruppeterapi, der skal være behandlingen. Der kan altså være behov for andet, og det er ikke alle, der responderer lige godt på den form for behandling. Selv om man kan opremse rigtig mange gode elementer ved det, og selv om, som det også er blevet nævnt her, der har været succes med det i projektet »Anonym stofmisbrugsbehandling«, er det altså ikke alle, der kan indgå i de samme behandlingsformer, og ikke alle, der har behov for de samme behandlingsformer. Det synes vi er en lille smule for snævert.

Vi er lidt triste over, at det som sagt er en discountudgave, men vi er positive over for, at det er det første lille skridt, og derfor vil vi selvfølgelig støtte lovforslaget.

Kl. 10:47

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det fru Thyra Frank som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 10:47

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Som det er fremgået af de foregående ordføreres taler, er hensigten med dette lovforslag at forpligte kommunerne til at iværksætte tilbud om anonym, ambulant behandling til personer, der har et stofmisbrug, men ikke andre sociale problemer, og som ellers ikke kan forventes at ville have opsøgt behandlingssystemet. Formålet er således at forebygge, at denne gruppe af borgere på sigt udvikler sociale problemer ud over stofmisbruget.

Liberal Alliance kan selvfølgelig støtte forslaget, og jeg skal samtidig hilse fra De Konservative meddele, at de også støtter L 132 og ser frem til det videre arbejde.

Kl. 10:48

Formanden:

Tak for det. Så er det ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Kl. 10:48

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Tak, formand. Jeg vil gerne sige tak for alle de gode kommentarer, der har været, og sådan set også den gode debat. Et stofmisbrug, der starter som en del af en festlig weekend eller noget, man gør sammen med vennerne efter arbejde, kan, som flere ordførere meget rigtigt har været inde på, udvikle sig til et alvorligt problem, og det kan også udvikle sig til et alvorligt socialt problem.

Det her handler jo netop om at forebygge. Det kan have store konsekvenser for den enkelte, og som flere af ordførerne også har været inde på, er det ikke kun for den enkelte, men sådan set også for omgivelserne – for familien, venner og så fremdeles.

Derfor er jeg sådan set rigtig tilfreds med, at vi med lovforslaget om anonym ambulant stofmisbrugsbehandling sikrer, at vi har de rette behandlingstilbud til mennesker, der kæmper netop med et stofmisbrug, men som ikke har andre sociale problemer.

Et anonymt behandlingstilbud kan være med til at sikre, at vi får folk tidligt i behandling og på den måde, som jeg startede med at sige, netop får forebygget, at de udvikler de sociale problemer, som ofte følger med et længerevarende stofmisbrug. Vi ved fra de forsøgsprojekter, der har været i både København og Odense, at anonymitet i behandlingen spiller en afgørende rolle for netop at motivere den her gruppe til at starte i et behandlingsforløb. Anonymiteten er rigtig vigtig, fordi de her mennesker ofte har en helt almindelig hverdag med familie, arbejde og venner, og det kan selvfølgelig også være mennesker, som er i gang med en uddannelse. Og de kan, som stort set alle også har været inde på, være bange for, at den her hverdag smuldrer, hvis deres stofmisbrug bliver kendt.

Jeg ser som sædvanlig frem til udvalgsbehandlingen, og vi vil selvfølgelig, som vi plejer, besvare de spørgsmål, som udvalget eventuelt måtte have. Tak for ordet.

Kl. 10:50

Formanden:

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Udvidet og styrket indsats for kvinder på krisecentre og orienteringspligt for kvindekrisecentre og forsorgshjem, herberger m.v.).

Af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen).

(Fremsættelse 18.02.2015).

Kl. 10:51

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Hans Andersen som Venstres ordfører.

Kl. 10:51

(Ordfører)

Hans Andersen (V):

Da Venstres socialordfører, fru Karen Ellemann, ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

Ingen kvinder skal leve i frygt for vold fra deres partner, og alle kvinder bør kunne få hjælp til en tilværelse uden vold. Den nuværende ordning indbefatter rådgivning kun til kvinder med børn, og i Venstre finder vi det grundlæggende rigtigt, at også kvinder uden børn, der opholder sig på et krisecenter, skal kunne modtage hjælp efter opholdet til et liv uden vold, især når vi kan se, at kvinder uden børn på krisecentre i lige så høj grad har været udsat for vold som kvinder med børn.

Derfor støtter Venstre forslaget om at styrke indsatsen for kvinder på krisecentre.

Vi kan imidlertid være bekymrede i forhold til krisecentrenes orienteringspligt til kommunerne. Hvis en kvinde flytter fra krisecenteret eller ønsker at være anonym, må teknikaliteter vedrørende orienteringspligten til kommunerne og spørgsmålet om, hvilken kommune kvinden måtte være tilknyttet, ikke stå i vejen for den nødvendige hjælp til et liv uden vold. Venstre vil i udvalgsbehandlingen søge disse udfordringer afklaret.

Alt i alt ser Venstre frem til at kunne stemme for dette lovforslag, L 138, efter en konstruktiv udvalgsbehandling. Tak for ordet.

Kl. 10:52

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:53

(Ordfører)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Vi står lige og snakker om, at det er et af de her forslag, hvor det faktisk er absurd, at det ikke allerede er sådan. Altså, hvordan det egentlig nogen sinde er kommet til, at der er en distinktion mellem den rådgivning, man får, om man har børn eller ikke har børn. Altså, jeg kan sagtens se, at behovet er ekstra stort, når man har børn, men selvfølgelig skal der også være en rådgivning for kvinder, der er voldsramte, selv om de ikke har nogen børn. Nu gør vi det så. Det er så meget godt.

Så vil jeg bare, i stedet for at gentage, hvad Venstres ordfører har sagt, for jeg tror at vi er meget enige om det her, sige, at det godt kan lade sig gøre at være anonym, dvs. at kommunen så bliver vidende om, at der er en borger, men ikke hvem det er. Nu vil jeg ikke stille spørgsmål til Venstres ordfører, for jeg går ud fra, at talen var holdt på vegne af en anden ordfører, og så plejer det ikke at være kutyme, men jeg vil bare sådan afklare, at det godt kan lade sig gøre at være anonym og alligevel tilkendegive, hvilken kommune man kommer

fra og dermed få den rådgivning, man skal have. Og anonymiteten er, i forlængelse af det forslag, vi behandlede forud for det her, også i det her tilfælde indimellem rigtig vigtig for kvinderne.

For os er det vigtigt, at kommunerne får den her oplysningspligt, og når det er vigtigt, er det selvfølgelig, fordi at hvis kommunerne ikke har viden om, at der er en borger, de skal hjælpe, så er det svært for kommunerne at hjælpe den pågældende. Så bliver det jo en gætteleg. Det virker ligesom ikke. Så sådan helt lavpraktisk er det afgørende, at kommunen får besked om, at der er en kvinde, og at hun har behov for at få en rådgivning, sådan at de ved, at det er nu, de skal rykke ud, og at det skal foregå så tidligt som muligt.

I lovtæksten skelnes mellem indledende og koordinerende rådgivning. Det betyder bare i al sin enkelhed, at kvinden så hurtigt som muligt skal have den samtale med en medarbejder fra kommunen, som kan rådgive om alt fra boligforhold, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitution og sundhedsvæsen, og den koordinerende rådgivning, altså det, man kan kalde substansrådgivning, skal senest sættes i værk, når kvinden begynder at gøre klar til at flytte ud fra krisecenteret. Så det er det, der menes med forskellen på de ord.

Ja, og det er sådan set grundessensen i forslaget, så man kan sige, at det er et lille forslag, men for de kvinder, det drejer sig om, betyder det selvfølgelig ufattelig meget, at vi sætter ind med et tættere sikkerhedsnet omkring dem, når de kommer i den situation, at de har været udsat for vold. Det er måske for de kvinder, det drejer sig om, den største krise, de nogen sinde kommer igennem i deres liv, og der er det selvfølgelig altafgørende, at vi tætnet sikkerhedsnettet omkring dem i videst mulig udstrækning. Så Socialdemokratiet kan selvfølgelig støtte forslaget.

Kl. 10:55

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det fru Karin Nødgaard som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 10:55

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

Som ved det foregående forslag, hvor vi talte om det forfærdelige, man kan støde ind i sit liv i forbindelse med stofmisbrug, så må vi jo også sige, at når man bliver udsat for vold, er det vel noget af det mest frygtelige, man kan blive udsat for som menneske. Vold er vel egentlig som udgangspunkt noget, der drejer sig om at straffe et andet menneske og vise, at man besidder en overlegenhed, en fysisk eller psykisk styrke eller magt, i et forsøg på at svække et andet menneske.

Beretninger om voldsudøvelse er hverdag i medier og i nyheder, og på film er der i mange genrer vold som tema. Når det er beretninger fra den virkelige verden, forholder vi os som borgere til det med væmmelse og afsky og somme tider med en form for magtesløshed – eller her på Christiansborg med en politisk drøftelse af, hvordan vi kan gøre tingene bedre for at forhindre volden. Når det er på film, kan vi jo enten slukke for fjernsynet, hvis det bliver for meget, eller blot se en film som underholdning. Bagefter fortsætter tilværelsen uændret, i hvert fald for de fleste af os. Der er nok nogle, desværre, der bliver påvirket og inspireret af, hvad de ser, både i nyheder og på film. Det skal jeg selvfølgelig ikke bruge min taletid til nu, men jeg synes da egentlig, det også er temmelig interessant.

For nogle er en hverdag med vold ikke film, som man bare kan slukke for, eller noget, som finder sted andre steder, hos naboen eller i andre lande. For nogle er det virkeligheden og hverdagen. At det er sådan, er helt uacceptabelt. Det er sørgeligt, at nogle mennesker – ofte over for nogle, som man har elsket eller stadig væk elsker – ser det som en del af et samliv, at der skal udøves vold og magt. Hvad er det, der gør, at man lige pludselig beslutter sig for at såre et andet menneske? Hvad er det, der gør, at man tænker, at der er en i ens

nærhed, som man har så tætte relationer til, at man vil såre så meget, måske endda en, man har nogle børn sammen med.

Som bekendt er virkeligheden sådan for nogle mennesker i Danmark, og det kan være både mænd og kvinder, der udsættes for vold fra en partner. I det her forslag drejer det sig om kvinderne, de kvinder, der ender på kvindekrisecentrene. Og nu kan jeg med et lille smil på læben sige, at debatten om mænd og mandekrisecentre tager vi jo andre steder for tiden. Men det skal ikke glemmes, det er også vigtigt.

Der er ikke nogen tvivl om, at det arbejde, der bliver udført på kvindekrisecentrene, er et utrolig flot stykke arbejde. Det er et arbejde, som gør, at man faktisk kan gå ind og hjælpe nogle kvinder, som står i en helt ulykkelig situation, hvor de ofte har måttet forlade de trygge, private rammer – i hvert fald dem, der burde være trygge – og efterlade alt, hvad de ejer og har, somme tider ledsaget af børn, fordi det ikke længere er muligt at være i nærheden af ens parter, fordi denne udøver vold. Man kan ikke lade være med at tænke på de kvinder, der før i tiden ikke havde et sted at flygte hen. De blev i de voldelige rammer og blev endnu mere skadet på krop og sjæl og sind, ligesom deres børn også gjorde det. Så heldigvis er der i dag en forankring af kvindekrisecentrene, og de findes også bredt i Danmark.

I satspuljekredsen har vi haft fokus på at forbedre forholdene for de kvinder, der tager ophold på kvindekrisecentre, men også været optaget af, at kvinderne, uanset om de har børn eller ej, har mulighed for at komme ud af centrene med en styrket selvtillid og en tro på, at der er et liv uden vold, der venter dem, og at det er vigtigt, at de ikke vender tilbage til en voldelig samlever.

At der er behov for øget rådgivning undervejs og efter, er der ikke tvivl om. Det gavner både den enkelte kvinde, de eventuelle børn og myndighederne, både på kortere og længere sigt. Den sårbarhed, en kvinde bærer på, kan være svær at fjerne helt, men alt, hvad der kan gøres for at mindske den, skal der gøres, og her er det, at de tiltag, som er i dette forslag, gerne skulle være med til at forbedre det. Det er væsentligt at sikre, at de kvinder, som har været på et kvindekrisecenter, får en tilværelse, så de ikke har behov for at vende tilbage igen. Der er jo desværre en tendens til det, da vi i dag ser, at 35 pct. af kvinderne faktisk vender tilbage.

At kommunerne skal involveres, er også væsentligt. Det er ikke altid, kommunerne har det fornødne kendskab til, at kvinderne befinder sig på et krisecenter, eller også bliver de først bekendt med det forholdsvis sent. Det skal der arbejdes med at forbedre, og det mener jeg faktisk også at vi får gjort med det her forslag. Det er vigtigt, at kommunerne har den fornødne viden, så de kan iværksætte hjælp til kvinden, uanset om hun opholder sig på et krisecenter alene, eller om hun har børn med, og således at kommunen kan være med til at tilrettelægge en sammenhængende indsats for kvinden både under og efter opholdet. Og det skal indførelsen af en orienteringspligt så gerne bidrage til.

At det sker hurtigt, er en væsentlig forudsætning for, at kvinden får en bedre tilværelse og lærer at leve med sin fortid og med et håb og en forventning om en bedre fremtid uden vold og undertrykkelse. Dansk Folkeparti håber, at vi med denne del af satspuljemidlerne bidrager til, at voldsramte kvinder og deres eventuelle børn må få den medgang i livet, som de hidtil ikke har haft.

Kl. 11:00

Formanden:

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Fru Lotte Rod som radikal ordfører.

Kl. 11:00

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Tak. Jeg har det i virkeligheden lidt ligesom min socialdemokratiske kollega, nemlig at det her er en af de ting, der er så oplagt, at man undrer sig over, at det ikke har været sådan hele tiden. For jeg synes jo, at vi som politikere må gøre os umage med at hjælpe de kvinder, som er ramt af vold, til at kunne skabe en ny tilværelse fri for vold. Og med det her lovforslag udvider vi og styrker den nuværende familierådgivningsordning, sådan at også kvinder, der ikke har børn, har mulighed for at få del i den på krisecentrene.

Derudover skal kvindekrisecentrene og forsorgshjemmene orientere kommunen i forbindelse med optagelse og udskrivning. Og det skal de, for at kommunen hurtigst muligt kan hjælpe med at skabe et trygt og godt og nyt liv for de her kvinder. Så i virkeligheden tænker jeg egentlig bare, at jeg har lyst til som radikal ordfører at sige tak til satspuljekredsen, fordi vi kunne blive enige om det her. Vi støtter gerne forslaget.

Kl. 11:01

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Så er det fru Trine Mach som SF's ordfører.

Kl. 11:02

(Ordfører)

Trine Mach (SF):

Tak. Da SF's ordfører ikke kan være her i dag, vil jeg hermed læse hendes tale op.

Vold mod kvinder er et stort problem, og det er vigtigt, at flere kvinder får mod og styrke til at sige fra og forlade voldelige forhold. Her spiller krisecentrene en meget vigtig rolle. Det at vide, at der er mulighed for et helle og en hjælpende hånd, kan også være det, der giver styrken til at forlade et voldeligt forhold, og derfor er vi fra SF's side glade for, at vi med det her lovforslag udvider og styrker indsatsen for kvinder på krisecentrene, og vi synes, at det er rigtig godt, at også kvinder uden børn nu får mulighed for rådgivning.

Kvinder, der tager på krisecentre har ofte mange svære oplevelser i bagagen. Mange har været udsat for traumatiske oplevelser med både fysisk og psykisk vold. Det er vigtigt, at der er et sted, hvor man kan komme og få ro og stabilitet, men det er også vigtigt, at man får hjælp til, hvordan man kommer videre med sit liv. Med forslaget får alle kvinder på krisecentrene ret til en indledende rådgivning vedrørende bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitution, sundhedsvæsen osv., og man får også en koordinerende rådgivning, når man begynder at være klar til at flytte ud fra krisecentrene. Det er en virkelig vigtig indsats, for får man ikke hjælp til at bygge noget nyt op, kan det være svært ikke at ende der, hvor man kom fra, før man tog på krisecenter.

Et andet element i lovforslaget er at sikre, at kommunerne får besked, når kvinderne flytter ud at krisecenteret igen for at bygge en ny hverdag op. Det er vigtigt, for det giver kommunerne meget bedre mulighed for at støtte både kvinderne og deres eventuelle børn.

Der har været kritik af, at lovforslaget har ligestillingsmæssige konsekvenser, fordi der mangler tilbud til voldsramte mænd. Det skønnes, at der er omkring 29.000 kvinder, der årligt udsættes for fysisk partnervold, hvor tallet for mænd er 10.000, og det er vigtigt, at der også sikres ordentlig støtte til denne anselige gruppe af voldsramte mænd, og det er bestemt en sag, vi også gerne vil prioritere.

Men dette forslag, vi står med her, handler om kvinderne på landets kvindekrisecentre, og fra SF's side støtter vi det med glæde, fordi det i den grad er en håndsrekning, som disse meget udsatte kvinder har brug for.

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører.

Kl. 11:04

ringspligt for boformerne kvindekrisecentre, forsorgshjem og herberger, hvor der selvfølgelig skal sikres anonymitet.

Liberal Alliance kan støtte forslaget, og samtidig skal jeg hilse fra De Konservative og meddele, at de også støtter L 138.

Kl. 11:08

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Enhedslisten støtter naturligvis også det her forslag, som udvider gruppen af voldsramte kvinder, der kan få hjælp og rådgivning, som de har behov for. Jeg vil nævne nogle problematikker, som vi bør diskutere videre efter det her lovforslag, for jeg tror også, at alle kan være enige om, at problemerne ikke er løst med det her lovforslag.

En af de ting, der er problematiske, er, at i dag, hvor kvinder med børn kan få rådgivning – jeg er for øvrigt enig i, at det er lidt småtossset, at man tidligere har lavet den skillelinje – virker det ikke altid i praksis. Der er egentlig ikke rådgivning til de kvinder, der burde få det. Det problem løser vi selvfølgelig ikke ved bare at skrive i loven, at der nu er flere, der bør have den rådgivning.

Derudover berører flere høringsparter også spørgsmålet om, hvem der skal have rådgivningsforpligtelsen, og om det død og pine skal være kommunen, der rådgiver de kvinder, som er i en meget udsat position, når de har været ramt af vold. Det mener vi i Enhedslisten at man bør overveje. Der kan altså også være situationer, hvor en rådgivning med en positiv effekt måske kunne varetages af en tredjepart, som har et forudgående kendskab til den voldsramte kvinde. Det kunne også være krisecentrene.

Selv om vi har stor forståelse for ministeriets argument om, at den kommunale sagsbehandler kan give en helhedsorienteret hjælp – og vi er meget enige i, at det vejer tungt – er der altså også situationer, hvor f.eks. en stor sagsbelastning blandt socialrådgiverne i kommunen vil tale imod det, hvis der f.eks. samtidig er en person, som har været inde over kvindens problemstilling, og som har hjulpet hende i den forbindelse.

Så får jeg lyst til at påpege, at behovet for rådgivning hos voldsramte kvinder jo fortsætter, i lang tid efter en kvinde er flyttet fra et krisecenter og har etableret sig i et nyt hjem. Det er her, altså når man skal stå på helt egne ben og har været igennem noget meget, meget voldsomt, at der virkelig er en risiko for, at man falder tilbage i et voldeligt parforhold, en voldelig relation. Derfor bør voldsramte kvinder altså have ret til et efterværn, sådan at de ikke står helt alene tilbage, når den akutte krise har lagt sig.

Med de ord er det her jo selvfølgelig et vigtigt skridt, og som flere har påpeget, er det en lille smule forunderligt, at det tidligere har været sådan, at kvinder, der ikke havde et barn med sig på et krisecenter, ikke kunne få en rådgivning, så det her er vigtigt. Vi vil i Enhedslisten gerne stille nogle spørgsmål til ministeren om, hvordan vi i praksis kan forbedre den rådgivning, der allerede er der, og forsøge at starte den debat, men vi støtter selvfølgelig lovforslaget.

Kl. 11:07

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det fru Thyra Frank som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 11:07

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Lovforslaget fremsættes som led i udmøntningen af satspuljeaftalen for 2015. Der er blandt satspuljeparterne enighed om at afsætte midler til udvidelse og styrkelse af rådgivningsordningen i serviceloven, således at denne ikke kun omfatter kvinder med børn, men også kvinder uden børn. Samtidig er der enighed om at indføre en oriente-

Formanden:

Tak for det. Ministeren.

Kl. 11:08

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Tak. Det går hurtigt.

Endnu gang vil jeg gerne takke for de kommentarer, der har været, og for den gode debat også. Vold i nære relationer er i den grad et alvorligt problem, som vi også alle sammen tager tilsvarende meget, meget alvorligt.

De kvinder, som vi i det her tilfælde snakker om, som udsættes for vold, er også i den grad i en rigtig sårbar situation. De har selvfølgelig brug for hjælp til netop at få skabt sig en tilværelse fri for vold, og det er også fuldstændig rigtigt, som fru Karin Nødgaard fra Dansk Folkeparti siger: Man kan ikke bare slukke for det, som man kan for et fjernsyn. Det er en problemstilling, som er der, og som de er nødsaget til at forholde sig til, og derfor er det selvfølgelig også glædeligt, synes jeg, til trods for den forundring, der har været blandt mange ordførere, og som jeg også selv deler, at vi udviser rettidig omhu ved netop at rette op på den skævhed, der har været. Set i lyset af det er jeg selvfølgelig også rigtig tilfreds med, at vi med lovforslaget udvider og styrker den indsats, der tilbydes kvinder, der tager ophold på netop krisecentre.

Med lovforslaget giver vi, som flere har været inde på, de kvinder et bedre fundament for netop at skabe sig en tilværelse fri for vold. Dermed sætter vi sådan set også ind for at nedbringe andelen af kvinder, der gennem livet har behov for flere ophold på krisecentre.

Samtidig med det foreslår vi med lovforslaget en orienteringspligt for kvindekrisecentre og sådan set også for forsorgshjemmene. Orienteringspligten skal, som flere også har været inde på, være med til at sikre, at kommunerne får kendskab til borgere, der opholder sig på et krisecenter eller et forsorgshjem, så man hurtigst muligt kan tilbyde netop det, som også, synes jeg, har manglet at blive iværksat, nemlig den hjælp og støtte, der skal til, for at den enkelte kan komme videre i sit liv med en meget mere stabil tilværelse.

Jeg ser igen frem til udvalgsbehandlingen, og jeg vil naturligvis besvare de spørgsmål, som udvalget måtte have.

Kl. 11:11

Formanden:

Tak til ministeren.

Der ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 11:11

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. marts 2015, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside, og jeg skal øvrigt henvide til ugeplanen, der ligeledes fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 11:11).
